

аналізу зв'язками. Принцип системності робить неможливими висновки на підставі лише окремо взятих чинників, без урахування відповідних взаємозв'язків. Тому застосування принципу системності знаходить відбиток у результаті діяльності підприємства.

Системою називають не довільно вибрану множину предметів і зв'язків між ними, а упорядковану певним чином цілісну структуру, єдиний складний об'єкт. Саме цілісність і цілеспрямованість елементів визначають суть їх взаємозв'язку, оскільки без цілі унеможливорюється діяльність системи як цілісного об'єкта та втрачається сенс її існування. Тому для забезпечення ефективності та стійкості системи необхідно забезпечити взаємозв'язок підпорядкованих їй елементів, які функціонуватимуть у єдності для досягнення спільної мети.

Наук. керівн. Іваніснко В. В.

Література: 1. Савицкая Г. В. Теория анализа хозяйственной деятельности : учебн. пособ. / Г. В. Савицкая. – М. : ИНФРА-М, 2007. – 288 с. 2. Лысенко Д. В. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности : учебн. пособ. / Д. В. Лысенко. – М. : ИНФРА-М, 2008. – 162 с. 3. Бородулин А. Н. Теория экономического анализа : учебн. пособ. / А. Н. Бородулин, В. Н. Кузнецов, М. В. Мельник. – Тверь : ТГТУ, 2006. – 148 с. 4. Лоскутов В. И. Основы современной экономической теории : учебн. пособ. / В. И. Лоскутов. – Мурманск : МГТУ, 2000. – 359 с. 5. Мних Е. В. Економічний аналіз : підручник / Е. В. Мних. – К. : ЦУЛ, 2011. – 432 с. 6. Лавриенко В. Н. Исследование социально-экономических и политических процессов : учебн. пособ. / В. Н. Лавриенко, Л. М. Путилова. – М. : Вузовский учебник, 2004. – 184 с. 7. Ермак В. Д. Системы. Системные принципы. Системный подход / В. Д. Ермак // Ежедневник "Киевские ведомости". – 2002. – № 1. – С. 55. 8. Спицнадель В. Н. Основы системного анализа : учебн. пособ. / В. Н. Спицнадель. – СПб. : ИД "Бизнес Пресса", 2000. – 320 с.

УДК 658.27

Захарова О. В.

Студент 3 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ СТАНУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ

Анотація. Розглянуто основні показники, пов'язані зі станом та ефективністю використання основних засобів. Доведено, що основні засоби є невід'ємною частиною будь-якого підприємства і від підвищення ефективності їх використання залежать важливі показники діяльності підприємства, такі як фінансове положення, конкурентоздатність на ринку та ін.

Аннотация. Рассмотрены основные показатели, связанные с состоянием и эффективностью использования основных средств. Доказано, что основные средства являются неотъемлемой частью любого предприятия и от повышения эффективности их использования зависят важные показатели деятельности предприятия, такие как финансовое положение, конкурентоспособность на рынке и др.

Annotation. The key indicators connected with the condition and effectiveness of the use of fixed assets were considered. Fixed assets were proved to be integral part of any business and improved effectiveness of their use was found to affect such important performance indicators of an enterprise as financial position, market competitiveness et al.

Ключові слова: основні засоби, ефективність використання, норма амортизації, знос, фондовіддача, фондоемкість, ступінь забруднення, виробничий процес.

Фінансово-економічний стан підприємства значною мірою залежить від забезпеченості підприємства основними фондами, які є засобами праці, багаторазово беруть участь у виробничому процесі, зберігають первісну форму і переносять вартість частинами на знову виготовлений продукт, а також від ефективності їх використання.

Актуальність роботи полягає в тому, що виконання державних замовлень і договірних зобов'язань значною мірою залежить від забезпеченості підприємства основними фондами. Необ-

хідно враховувати використання виробничих основних фондів, забезпечувати повне завантаження потужностей і устаткування, домагатися збільшення фондівдачі; прискорити оновлення виробничого апарату, у першу чергу, за рахунок більш швидкої заміни малоефективного обладнання більш прогресивним, високопродуктивним.

Отже, що ж становлять основні фонди підприємства. Основні фонди – засоби праці, які залучені у виробничий процес, функціонують у багатьох виробничих циклах, зберігаючи при цьому свою натурально-речову форму, і переносять свою вартість на вартість готової продукції по частинах, у міру зношення [1].

Аналіз стану і використання основних фондів має ключове значення в оцінці фінансово-господарської діяльності організації. Ефективність використання основних фондів впливає одночасно на кілька головних складових розвитку бізнесу: обсяг виробництва і продажів, продуктивність і трудомісткість виробництва, собівартість одиниці продукції, чистий прибуток, рентабельність діяльності, ділову активність і фінансову стійкість фірми [2].

Якість аналізу залежить від достовірності інформації, тобто від якості постановки бухгалтерського обліку, налагодженості системи та реєстрації операцій з об'єктами основних засобів, точності віднесення об'єктів до облікових класифікаційних групах, достовірності інвентаризаційних описів, глибини розробки і ведення реєстрів аналітичного обліку [3].

Більшість авторів сходяться на думці, що стан основних засобів зручно оцінювати за допомогою таких показників, як:

- коефіцієнт введення, рівний відношенню вартості введених основних засобів до первісної вартості основних засобів на кінець року;

- коефіцієнт вибуття основних засобів, дорівнює відношенню вартості вибутих засобів до первісної вартості основних засобів на початок року;

- коефіцієнт амортизації основних засобів, дорівнює відношенню сумарно нарахованої амортизації основних засобів на початок або кінець року до первісної вартості відповідно на початок або кінець року;

- коефіцієнт придатності основних засобів, дорівнює відношенню залишкової вартості на початок або кінець року до первісної вартості на початок або кінець року;

- середня норма амортизації, дорівнює відношенню річної величини амортизації основних засобів до їх середньорічної первісної вартості [1]. Також викликають зацікавленість коефіцієнти стану основних засобів у розрізі їх активної і пасивної частин.

Але, як показує практика, обмежуватися тільки такими показниками використання та аналізу стану основних засобів не можна. Експлуатація виробничого устаткування і деяких інших видів основних засобів пов'язана з несприятливим впливом на навколишнє середовище. Однак даний тематичний блок аналізу основних засобів поки не знайшов свого відображення в навчальній літературі. Тому до аналізу стану основних засобів також можна додати такі напрямки аналізу, як:

- ступінь забруднення навколишнього середовища від експлуатації основних засобів, яка може бути визначена шляхом ділення фактичного рівня забруднення до нормативного значення;

- аналіз відповідності шкідливих викидів діючим нормам і нормативам, який може бути проведений прийомом порівняння фактичного рівня забруднення та його нормативного значення [3].

Використання цих показників у комплексі дасть можливість більш об'єктивно і повно охарактеризувати наявні основні засоби підприємств.

Проблема розвитку аналізу ефективності використання основних фондів займає центральне місце в період переходу до ринкових відносин.

Маючи ясне уявлення про роль кожного елемента основних фондів у виробничому процесі, фізичному і моральному зносі, фактори, які впливають на використання та відтворення основних фондів, можна виявити методи, напрями, за допомогою яких підвищується ефективність використання основних фондів, які забезпечують зниження витрат виробництва і зростання продуктивності роботи [4].

В умовах переходу до ринкової економіки основні фонди – головна передумова, яка забезпечує подальше економічне зростання. В основних фондах втілена переважна і найбільш важлива частина матеріальних ресурсів суспільства. Але для того, щоб цей розвиток відбувався високими темпами, необхідно своєчасно та якісно проводити аналіз і оцінку основних фондів підприємств.

Виходячи з усього перерахованого, можна зробити висновок, що напрям розвитку методики аналізу стану та використання основних засобів займає одну з головних позицій у розвитку економіки країни. Тому, такий аналіз повинен бути більш ґрунтовним, глибоким і охоплювати більшу кількість визначальних чинників.

Наук. керівн. Іваніснко В. В.

Література: 1. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия : учебн. пособ. / Г. В. Савицкая. – Мн. : Экоперспектива, 2002. 2. Ермолович Л. Л. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия : учебно-практ. пособ. / Л. Л. Ермолович. – Мн. : БГЭУ, 1997. – 325 с. 3. Кияшова Ю. А. Вопросы совершенствования анализа показателей состояния основных средств / Ю. А. Кияшова // Экономический анализ. – 2012. – № 4 – С. 84. 4. Бабич О. В. Методика выявления путей повышения эффективности использования основных фондов / О. В. Бабич // Менеджмент – 2012. – № 2. – С. 11.